

Stosując przyjazne środowisku opakowania możemy wspierać ochronę zagrożonych ekosystemów

Autor artykułu: Łukasz Sosnowski, prezes Fundacji ProKarton

5 czerwca obchodzimy Światowy Dzień Środowiska. Z okazji tegorocznych obchodów zainaugurowana zostanie Dekada ONZ w sprawie Odtwarzania Ekosystemu (Ecosystem Restoration). Hasło to oznacza działania, które mają na celu pomoc w odbudowie zdegradowanych ekosystemów, a także ochronę tych, które są nadal nienaruszone. Pozwoli to na rozwój bioróżnorodności, która jest konieczna do prawidłowego funkcjonowania naszej planety. Aby osiągnąć ten cel, konieczna jest nie tylko gruntowna zmiana konsumenckich nawyków i przyzwyczajeń, ale również całego modelu funkcjonowania produkcji i konsumpcji. Wszystko po to, aby wdrożyć m.in. najlepsze rozwiązania Gospodarki o obiegu zamkniętym.

Również w tym roku opublikowana została 10-letnia europejska Mapa drogowa branży producentów kartonów do płynnej żywności. Producenci zobowiązują się w niej, że do 2030 roku kartony do płynnej żywności projektowane będą zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym oraz będą miały jeszcze niższy ślad węglowy. Wytwarzane będą wyłącznie z materiałów odnawialnych i/lub z surowców pochodzących z recyklingu, a także mają być w większym stopniu produkowane z włókien, a w mniejszym z tworzyw sztucznych. Co więcej, do 2030 roku branża chce osiągnąć selektywną zbiórkę kartonów na poziomie 90 proc. a recyklingu na poziomie przynajmniej 70 proc. poddanych recyklingowi.

Zrównoważone pozyskanie surowców do produkcji

Jeżeli chodzi o wytwarzanie z materiałów odnawialnych niezwykle ważne jest pozyskiwanie surowców w zrównoważony sposób. Przykładem niech będzie wykorzystywana do produkcji kartonów do płynnej żywności celuloza. Jest ona surowcem naturalnym i w pełni odnawialnym. Stanowi około 75 proc. kartonu do płynnej żywności, obok cienkich warstw polietylenu i aluminium, które zapewniają szczelność oraz barierę dla światła i drobnoustrojów. Celuloza przeznaczona do produkcji kartonów na mleko czy też na soki pochodzi z surowca drzewnego pozyskiwanego z lasów objętych certyfikacją Forest Stewardship Council - FSC®. Dzięki temu każde ścięte drzewo zastępowane jest nowymi nasadzeniami. Stanowi to gwarancję, iż źródła pozyskiwania tego surowca są praktycznie niewyczerpane. Wykorzystanie certyfikowanych źródeł ogranicza nielegalny wyręb lasów i pomaga chronić dzikie obszary leśne oraz ich bioróżnorodność, kluczową do prawidłowego funkcjonowania ziemskiej fauny i flory. Dodatkowo pozyskana w ten sposób celuloza jest bardzo dobrej jakości, co pozwala na późniejsze odzyskanie wartościowego surowca i wytworzenie z niego nowych produktów.

Recykling i gospodarcze wykorzystanie surowców wtórnych

Na odtwarzanie ekosystemów bezpośredni wpływ mają działania w duchu Gospodarki o obiegu zamkniętym. A szczególną uwagę należy poświęcić gospodarce odpadami. Branża kartonów do płynnej żywności do 2030 r. zamierza osiągnąć selektywną zbiórkę tego rodzaju odpadów opakowaniowych na poziomie 90 proc. a recyklingu na poziomie przynajmniej 70 proc. Realizacja tego celu zaczyna się jednak już u konsumentów. Należy pamiętać, iż po zużyciu kartony po mleku lub po sokach powinny zostać wyrzucone do żółtego pojemnika (na tworzywa sztuczne, metale oraz wielomateriałowe odpady opakowaniowe). Selektywna zbiórka w bezpośredni sposób przekłada się na wydajność systemu recyklingu i możliwość odzyskania celulozy, zgodnie z założeniami gospodarki cyrkularnej. Jak wynika z cyklicznie przeprowadzanych przez Fundację ProKarton badań społecznych, coraz więcej Polek i Polaków ma tego świadomość – już 51% z nich prawidłowo wyrzuca zużyte kartony do żółtego pojemnika¹.

Im więcej odpadów jest zagospodarowywanych i gospodarczo wykorzystywanych, tym mocniej biznes może działać, mając za cel również odbudowę ekosystemów. Recykling kartonów do płynnej żywności to możliwość wytwarzania nowych produktów, w szczególności tektury falistej czy ręczników papierowych. Obecnie w Polsce proces taki realizowany jest w dwóch papierniach: Mondi Świecie S.A. oraz Fabryka Papieru i Tektury Beskidy w Wadowicach. Ponadto, w zakładzie PMP Recykl w Ćmielowie z kartonów produkowane są wodoodporne płyty wióropodobne. Mogą one być używane w budownictwie, przemyśle drogowym i meblarskim. Należy także wspomnieć o wspólnej inicjatywie producentów kartonów do płynnej żywności w ramach spółki Palurec, która w ostatnim czasie w Niemczech uruchomiła instalację przetwarzania laminatu polimerowo-aluminiowego, będącego częścią składową kartonów do płynnej żywności.

Minimalizowanie śladu węglowego i cykl życia opakowania

Musimy pamiętać o tym, że opakowania są nieodłącznym elementem naszego życia – pozwalają w bezpieczny i higieniczny sposób przechowywać produkty, tym samym przedłużając ich świeżość i odpowiadając na inne wyzwanie współczesności – marnowanie żywności. Nowoczesne rozwiązania, jak kartony do płynnej żywności, pozwalają z nim walczyć. Pamiętajmy - aby rzetelnie ocenić opakowanie, należy przyrzeć mu się z perspektywy całego cyklu życia, a więc projektowania, produkcji, dystrybucji, handlu i konsumpcji, a na końcu także selektywnej zbiórki i recyklingu. Tylko taka analiza pozwoli nam na wiarygodną ocenę danego opakowania z perspektywy środowiskowej. W tym ujęciu kartony do płynnej żywności mają niższy ślad węglowy od pozostałych opakowań do mleka czy soków. A do 2030 r. producenci zamierzają jeszcze bardziej obniżyć ten wskaźnik, mając na uwadze konieczność osiągnięcia celu klimatycznego na poziomie 1.5°C.

Na lepszy wynik w zakresie wpływu kartonów do płynnej żywności na środowisko wpływa szereg ich cech, takich jak mała waga, trwałość i prostopadłościenny kształt, które pozwalają na wydajne wykorzystanie przestrzeni magazynowej i transportowej. Np. do ciężarówki transportowej można

¹ https://prokarton.org/wp-content/uploads/2021/02/Jak_zmienia_sie_wiedza_Polakow_na_temat_segregacji_zuzytych_kartonow_do_zywnosci_plynnej_-_badanie_Kantar_dla_Fundacji_ProKarton_2020.pdf

załadować od 25% do 41% więcej mleka przy użyciu kartonów po napojach w porównaniu do szklanych butelek². Dodatkowo znaczna część produktów zapakowanych w kartony może być przechowywana przed otwarciem poza lodówkami, co minimalizuje wykorzystanie energii potrzebnej do chłodzenia. Wybierając opakowania o niskim śladzie węglowym, ograniczamy emisję gazów do atmosfery oraz negatywny wpływ na środowisko, tym samym umożliwiając prawidłowe funkcjonowanie i odbudowę ekosystemów, kluczowych dla rozwoju bioróżnorodności.

Działania na rzecz ekosystemów i klimatu

Budowa Gospodarki o obiegu zamkniętym – Circular Economy to holistyczna zmiana. Przemysł nadal pracuje nad udoskonaleniem aktualnie stosowanych rozwiązań, aby było one jak najbardziej przyjazne środowisku. Branża producentów kartonów do płynnej zobowiązała się do 2030 roku dostarczać na rynek najbardziej zrównoważone opakowania dla wymagającej żywności płynnej. W dziesięcioletniej Mapie drogowej priorytetami są: odnawialność, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz gospodarka o obiegu zamkniętym. Kartonowe opakowania do płynnej żywności mają aktywnie przyczynić się do realizacji ambicji Zielonego Ładu UE oraz celów polityki klimatycznej. Z powodzeniem będą także wpisywać się w hasło „Ecosystem restoration”, które jest również ważnym wezwaniem do działań na rzecz ochrony zasobów naszej planety oraz ekosystemów, z korzyścią dla ludzi i przyrody. Dzięki zdrowym ekosystemom możemy chronić zasoby naszej planety, przeciwdziałać zmianom klimatycznym i powstrzymać zanikanie różnorodności biologicznej.

² https://www.beveragecarton.eu/wp-content/uploads/2021/03/20-011-Circular-Analytics_ACE-Full-report_2021-03-11.pdf